

ZWIERZĘTA

Ciekawostki o ośmiornicach: 35 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 20.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Ośmiornice to głowonogi z rzędu Octopoda, które mają 8 ramion, 3 serca i niebieską krew, a ponad 2/3 z ich ponad 500 mln neuronów znajduje się poza mózgiem. Samica głębinowej ośmiornicy *Graneledone boreopacifica* opiekowała się jajami przez 53 miesiące, dłużej niż jakiegokolwiek inne znane zwierzę. Głowonogi żyją jednak zazwyczaj tylko 2–5 lat, a ośmiornica olbrzymia ginie wkrótce po rozrodzie.

NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Ośmiornica ma 3 serca, a jej krew jest niebieska dzięki hemocyjaninie, białku zawierającemu miedź.
- Ośmiornica ma ponad 500 mln neuronów, z czego ponad 2/3 znajduje się w ramionach i ciele.
- Samica ośmiornicy *Graneledone boreopacifica* pilnowała jaj przez 53 miesiące, najdłużej spośród znanych zwierząt.
- Najgłębiej zaobserwowaną ośmiornicę, ośmiornicę Dumbo, sfilmowano na głębokości 6957 m.
- Genom ośmiornicy *Octopus bimaculoides* liczy ok. 2,7 mld par zasad i ponad 33 tys. genów kodujących białka.
- Chiny złowiły w 2021 r. 106 300 t ośmiornic, czyli 28% światowych połowów.
- W 2021 r. przegląd ponad 300 badań wykonany w London School of Economics uznał głowonogi za istoty czujące.

Budowa ciała ośmiornicy

1 Ile serc ma ośmiornica?

Ośmiornica ma 3 serca: 2 z nich przepompowują krew wyłącznie przez skrzela, gdzie oddaje ona dwutlenek węgla i pobiera tlen. Trzecie serce rozprowadza natlenioną krew do narządów i mięśni, a według Smithsonian Magazine przestaje bić, gdy ośmiornica płynie. Materiały edukacyjne MEN nazywają 2 pierwsze serca sercami skrzelowymi: ich skurcz podnosi ciśnienie krwi przepływającej przez skrzela.[1][2][3]

Źródła: Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood, Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19; Australian Institute of Marine Science (AIMS), Blue ringed octopus, Data odczytu: 2026.10.19; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów, Data odczytu: 2026.10.19

2 Dlaczego ośmiornica ma niebieską krew?

Krew, którą pompują 3 serca ośmiornicy, jest niebieska, bo tlen przenosi w niej hemocyjanina, białko zawierające miedź. Krew człowieka, bogata w żelazo, po związaniu tlenu jest czerwona, a miedź nadaje krwi ośmiornicy niebieską barwę. Taka krew sprawia, że ośmiornice są bardzo

wrażliwe na zmiany kwasowości wody: gdy pH spada zbyt nisko, nie mogą rozprzewadzić dość tlenu, by przeżyć.[1][3]

Źródła: Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.19

3 Ośmiornica ma 8 ramion, a kałamarnica 10

Ośmiornica ma 8 ramion osadzonych na głowie, które powstały z przekształconej nogi mięczaka, podają materiały edukacyjne MEN. Kałamarnice i mątwy, zaliczane do dziesięciornic, mają dodatkowo 2 ramiona chwytne. Angielskie słowo „octopus” pochodzi od greckiego oktopus, czyli „osiem stóp”, a jego poprawna liczba mnoga to „octopuses”.[3][1]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.19; Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19

4 Ile przyssawek ma ośmiornica?

Ośmiornica olbrzymia ma na 8 ramionach ok. 2240 przyssawek, podaje Alaska Wildlife Conservation Center. Według Okinawa Institute of Science and Technology (OIST) każde ramię ośmiornicy ma ponad 200 przyssawek, które wyczuwają dotyk, smak i zapach otoczenia. Science News Explores, opisując badania ośmiornicy Octopus bimaculoides, podaje 280 przyssawek na każdym ramieniu.[4][5][6]

Źródła: Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus , Data publikacji: 2024.06.19, Data odczytu: 2026.10.20; Okinawa Institute of Science and Technology, Do octopuses' arms have a mind of their own? , Data publikacji: 2020.10.29, Data odczytu: 2026.10.20; Science News Explores, Touching allows octopuses to pre-taste their food , Data publikacji: 2021.01.04, Data odczytu: 2026.10.20

5 Skóra ośmiornicy wyczuwa światło

Skóra ośmiornicy Octopus bimaculoides wyczuwa światło, wykazali w 2015 r. Desmond Ramirez i Todd Oakley z University of California w Santa Barbara. W skórze działają te same białka światłoczułe, opsyny, co w oczach. Chromatofory, czyli narządy barwnikowe skóry, które rozszerzają się i kurczą, zmieniając wygląd ośmiornicy, reagowały najszybciej na światło niebieskie. Wyniki opublikowano w „Journal of Experimental Biology”.[7]

Źródło: University of California, Santa Barbara, Seeing Without Eyes , Data publikacji: 2015.05.20, Data odczytu: 2026.10.20

Mózg, zmysły i inteligencja

6 Ile neuronów ma ośmiornica?

Ośmiornica ma ponad 500 mln neuronów, mniej więcej tyle co pies, podaje Okinawa Institute of Science and Technology (OIST). Ponad 2/3 tych neuronów znajduje się w ramionach i ciele, a nie w mózgu, dlatego część naukowców opisuje ośmiornice jako zwierzęta z 9 mózgami. Według materiałów edukacyjnych MEN 2/3 neuronów ośmiornicy leży w zwojach nerwowych jej ramion.[5][3][1]

Źródła: Okinawa Institute of Science and Technology, Do octopuses' arms have a mind of their own? , Data publikacji: 2020.10.29, Data odczytu: 2026.10.19; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.19; Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big

Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19

7 Ośmiornica uczy się na podstawie czucia w ramieniu

W 2020 r. zespół Tamar Gutnick z OIST wykazał, że mózg ośmiornicy zwyczajnej (*Octopus vulgaris*) korzysta z informacji płynących z ramion. Badacze nauczyli 6 ośmiornic kojarzyć lewą lub prawą odnogę labiryntu z nagrodą w postaci jedzenia, a 5 z nich opanowało właściwy ruch ramieniem. W drugim doświadczeniu 5 z 6 ośmiornic przeszło labirynt w kształcie litery Y, w którym jedna odnoga była szorstka. Wyniki opisano w „Current Biology”. [5]

Źródło: Okinawa Institute of Science and Technology, Do octopuses' arms have a mind of their own? , Data publikacji: 2020.10.29, Data odczytu: 2026.10.19

8 Ośmiornica smakuje dotykiem

Ośmiornica *Octopus bimaculoides* rozpoznaje smak dotykiem dzięki receptorom w przyssawkach, opisanym 29 października 2020 r. w „Cell” przez zespół Nicholasa Bellono z Uniwersytetu Harvarda. Badacze znaleźli w przyssawkach 2 grupy komórek czuciowych: jedne reagowały na dotyk, a drugie na wyciąg z ryb. Te drugie mają receptory chemotaktylne, czyli rozpoznające związki chemiczne przez dotyk, jakich nie ma żadne inne znane zwierzę. [8][6]

Źródła: Science News, How octopuses 'taste' things by touching , Data publikacji: 2020.10.29, Data odczytu: 2026.10.19; Science News Explores, Touching allows octopuses to pre-taste their food , Data publikacji: 2021.01.04, Data odczytu: 2026.10.19

9 Ośmiornice noszą skorupy kokosów jako kryjówkę

Ośmiornice z gatunku nazywanego po angielsku veined octopus noszą ze sobą połówki skorup orzechów kokosowych i składają z nich kryjówkę, opisali w 2009 r. badacze z Museum Victoria w Australii. Naukowcy nurkowali przez prawie 500 godzin w latach 1999–2008 u wybrzeży Bali i północnego Sulawesi w Indonezji. Obserwowali ok. 20 ośmiornic, które przenosiły skorupy nawet na 20 m. Wyniki opisano w „Current Biology” jako obronne używanie narzędzi. [9][10]

Źródła: Komisja Europejska (CORDIS), Study reveals use of tools by octopuses , Data publikacji: 2009.12.15, Data odczytu: 2026.10.19; ScienceDaily, komunikat Cell Press (Finn J.K., Tregenza T., Norman M.D., Defensive tool use in a coconut-carrying octopus, Current Biology, 2009, DOI 10.1016/j.cub.2009.10.052) , Data publikacji: 2009.12.15, Data odczytu: 2026.10.19

10 Ośmiornice rzucają w siebie mułem i muszlami

Ośmiornice *Octopus tetricus* z Zatoki Jervis w Australii rzucają mułem, muszlami i glonami: badacze nagrali 102 takie rzuty w grupie ok. 10 zwierząt. Ok. 17% rzutów trafiło w inne ośmiornice, a 66% wykonały samice. Zespół Petera Godfrey-Smitha z Uniwersytetu w Sydney filmował je w latach 2015–2016 na głębokości 17 m, w miejscu nazwanym „Octopolis”. Wyniki opublikowano w 2022 r. w „PLOS ONE”. [11][12]

Źródła: University of Sydney, Octopuses witnessed hurling silt, shells and algae , Data publikacji: 2022.11.10, Data odczytu: 2026.10.19; Sci.News, Octopuses Witnessed Throwing Silt, Shells and Algae around Themselves and at Each Other , Data publikacji: 2022.11.10, Data odczytu: 2026.10.19

11 Czy ośmiornice śpią?

Ośmiornice *Octopus insularis* śpią w 2 stanach, w tym w tzw. śnie aktywnym, wykazali naukowcy z Instytutu Mózgu Federalnego Uniwersytetu Rio Grande do Norte w Brazylii w badaniu opublikowanym 25 marca 2021 r. w „iScience”. Sen aktywny trwa zwykle od kilku sekund do

minuty, a cykl powtarza się co ok. 30–40 minut. Przy zmianie stanu snu ośmiornice zmieniają barwę. Badanie objęło 4 dorosłe ośmiornice.[13][14]

Źródła: Technology Networks (Cell Press), Octopuses Change Color When Switching Between Sleep States (DOI 10.1016/j.isci.2021.102223) , Data odczytu: 2026.10.19; Popular Science, Octopus change color as they shift between sleep phases , Data publikacji: 2021.03.26, Data odczytu: 2026.10.19

12 Wielka Brytania uznała ośmiornice za istoty czujące

W 2021 r. zespół London School of Economics pod kierunkiem Jonathana Bircha przeanalizował ponad 300 badań naukowych i uznał, że głowonogi, w tym ośmiornice, należy traktować jako istoty czujące. Przegląd objął też skorupiaki dziesięcionogie, takie jak kraby i homary. 19 listopada 2021 r. LSE podała, że rząd rozszerzy ustawę Animal Welfare (Sentience) Bill na wszystkie głowonogi i dziesięcionogi. Autorzy odradzali m.in. gotowanie zwierząt żywcem bez ogłuszenia.[15]

Źródło: London School of Economics and Political Science, Octopuses, crabs and lobsters to be recognised as sentient beings under UK law following LSE report findings , Data publikacji: 2021.11.19, Data odczytu: 2026.10.20

13 Kalifornia zakazała hodowli ośmiornic

Kalifornia zakazała hodowli ośmiornic ustawą A.B. 3162, którą gubernator Gavin Newsom podpisał 27 września 2024 r. Ustawa, nazwana California Oppose Cruelty to Octopuses Act (OCTO Act), zakazuje hodowli ośmiornic na lądzie i w wodzie oraz sprzedaży ośmiornic hodowlanych w tym stanie. Pierwszy taki zakaz wprowadził wcześniej stan Waszyngton ustawą H.B. 1153. Zgromadzenie Kalifornii przyjęło projekt w kwietniu stosunkiem głosów 51 do 10.[16][17]

Źródła: Times of San Diego, Newsom Signs Octopus Farming Ban into Law AKA 'OCTO Act' , Data publikacji: 2024.09.30, Data odczytu: 2026.10.20; CalMatters, What's California going to ban now? Farmed octopus sales , Data publikacji: 2024.08.16, Data odczytu: 2026.10.20

Genom ośmiornicy

14 Jak duży jest genom ośmiornicy?

Genom ośmiornicy *Octopus bimaculoides* liczy ok. 2,7 mld par zasad i zawiera ponad 33 tys. genów kodujących białka, podał zespół z University of Chicago w „Nature” 12 sierpnia 2015 r. Był to pierwszy w pełni zsekwencjonowany genom głowonoga. Każdą parę zasad odczytano średnio 60 razy, a aktywność genów zbadano w 12 różnych tkankach. Współautorką pracy była Caroline Albertin.[18]

Źródło: University of Chicago, Landmark sequencing of octopus genome shows basis for intelligence, camouflage , Data publikacji: 2015.08.13, Data odczytu: 2026.10.20

15 Ośmiornica ma 168 genów protokadheryn

Genom ośmiornicy zawiera 168 genów protokadheryn, 10 razy więcej niż genomy innych bezkręgowców i ponad 2 razy więcej niż genomy ssaków, wykazało badanie z 2015 r. Protokadheryny regulują rozwój neuronów i krótkozasięgowe oddziaływania między nimi. Ośmiornica ma też ok. 1800 genów czynników transkrypcyjnych z palcami cynkowymi C2H2, drugą co do wielkości znaną rodzinę genów u zwierząt.[18]

Źródło: University of Chicago, Landmark sequencing of octopus genome shows basis for intelligence, camouflage , Data

publikacji: 2015.08.13, Data odczytu: 2026.10.20

16 Kiedy drogi ośmiornic i kałamarnic się rozeszły?

Linie ewolucyjne ośmiornic i kałamarnic rozdzieliły się ok. 270 mln lat temu, wynika z analizy genomu ośmiornicy opublikowanej w 2015 r. w „Nature”. W genomie znaleziono też 6 genów reflektyn występujących tylko u ośmiornic. Reflektyny to geny związane z manipulowaniem światłem i kamuflażem, czyli z umiejętnością, z której ośmiornice słyną.[18]

Źródło: University of Chicago, Landmark sequencing of octopus genome shows basis for intelligence, camouflage , Data publikacji: 2015.08.13, Data odczytu: 2026.10.20

17 Ośmiornice masowo edytują swoje RNA

Ośmiornice i inne inteligentne głowonogi przepisują swoje RNA na ogromną skalę: badanie z 2017 r., obejmujące 2 gatunki ośmiornic, mątwę i kałamarnicę, wykazało dziesiątki tysięcy ewolucyjnie zachowanych miejsc edycji RNA. W mózgu kałamarnicy edycja zmienia ponad 60% transkryptów, a u ludzi i muszek owocowych ułamek 1%. Według autorów głowonogi płacą za to wolniejszą ewolucją genomu.[19][20]

Źródła: University of Chicago, 'Smart' cephalopods adapt by editing genetic code, but sacrifice ability to evolve , Data publikacji: 2017.04.07, Data odczytu: 2026.10.20; Liscovitch-Brauer N. i in., Trade-off between transcriptome plasticity and genome evolution in cephalopods , Data odczytu: 2026.10.20

Rozmnażanie i krótkie życie

18 Najdłuższe wysiadywanie jaj w świecie zwierząt trwało 53 miesiące

Samica głębinowej ośmiornicy *Graneledone boreopacifica* opiekowała się jajami przez 53 miesiące, najdłużej spośród wszystkich znanych gatunków zwierząt. Zespół Bruce’a Robisona znalazł ją w kwietniu 2007 r. w kanionie Monterey w Kalifornii, ok. 1400 m pod powierzchnią, i wracał do niej przez 4,5 roku. Ostatni raz badacze widzieli ją we wrześniu 2011 r., a wyniki opisali w 2014 r. w „PLOS ONE”.[21][22]

Rekord Źródła: Robison B., Seibel B., Drazen J., Deep-Sea Octopus (*Graneledone boreopacifica*) Conducts the Longest-Known Egg-Brooding Period of Any Animal , Data odczytu: 2026.10.19; National Geographic, Octopus cares for her eggs for 53 months, then dies , Data publikacji: 2014.07.30, Data odczytu: 2026.10.19

19 Jak długo ośmiornice zwykle pilnują jaj?

U większości płytkowodnych ośmiornic opieka nad jajami trwa 1–3 miesiące, a głębinowa *Graneledone boreopacifica* pilnowała jaj 53 miesiące w wodzie o temperaturze ok. 3°C. Wcześniejszy rekord wśród ośmiornic należał do samicy *Bathypolypus arcticus* żyjącej w niewoli, która pilnowała jaj 14 miesięcy. Dla porównania pingwin cesarski wysiadyuje jajo 2 miesiące, a ciąża słońa trwa 21 miesięcy.[21][22]

Źródła: Robison B., Seibel B., Drazen J., Deep-Sea Octopus (*Graneledone boreopacifica*) Conducts the Longest-Known Egg-Brooding Period of Any Animal , Data odczytu: 2026.10.19; National Geographic, Octopus cares for her eggs for 53 months, then dies , Data publikacji: 2014.07.30, Data odczytu: 2026.10.19

20 Ile jaj składa ośmiornica?

Samica ośmiornicy może złożyć do 400 000 jaj, których potem pilnuje i o które dba, podaje Smithsonian Magazine. Ośmiornica olbrzymia składa w jednym lęgu ok. 100 000 jaj, według National Geographic. Rekordzistka w wysiadywaniu, głębinowa *Graneledone boreopacifica*, pilnowała tylko ok. 160 jaj przyklejonych do skały.[1][22]

Źródła: Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19; National Geographic, Octopus cares for her eggs for 53 months, then dies , Data publikacji: 2014.07.30, Data odczytu: 2026.10.19

21 Ile ośmiornic żyje w Octopus Garden?

Ponad 6000 ośmiornic *Muusoctopus robustus* naliczyli badacze w Octopus Garden, lęgowisku u wygasłego podwodnego wulkanu Davidson Seamount, ok. 130 km na południowy zachód od Monterey w Kalifornii. Według Jima Barry'ego z Monterey Bay Aquarium Research Institute (MBARI) może ich tam żyć nawet 20 000. Lęgowisko leży na głębokości ok. 3200 m, a samice przybywają tam, by wysiadywać jaja.[23][24]

Źródła: NPR (Georgia Public Broadcasting), Here's why 6,000 octopuses be under the sea at Octopus Garden , Data publikacji: 2023.08.23, Data odczytu: 2026.10.19; University of Alaska Fairbanks, Researchers discover deep-sea springs fuel octopus breeding grounds , Data publikacji: 2023.08.23, Data odczytu: 2026.10.19

22 Ośmiornice wysiadują jaja przy ciepłych źródłach

Ośmiornice z Octopus Garden składają jaja przy źródłach hydrotermalnych, gdzie woda ma ok. 10,6°C (51°F), choć na tej głębokości ma zwykle ok. 1,7°C (35°F). Wysiadywanie jaj trwa tam ok. 1,8 roku, wynika z badania pod kierunkiem MBARI opublikowanego w sierpniu 2023 r. w „Science Advances”. Z 4 dokładnie zbadanych na świecie miejsc z niskotemperaturowymi źródłami hydrotermalnymi aż 3 są lęgowiskami ośmiornic.[24][23]

Źródła: University of Alaska Fairbanks, Researchers discover deep-sea springs fuel octopus breeding grounds , Data publikacji: 2023.08.23, Data odczytu: 2026.10.19; NPR (Georgia Public Broadcasting), Here's why 6,000 octopuses be under the sea at Octopus Garden , Data publikacji: 2023.08.23, Data odczytu: 2026.10.19

23 Dlaczego samica ośmiornicy umiera po złożeniu jaj?

W 1977 r. psycholog Jerome Wodinsky z Brandeis University wykazał, że za śmierć samic ośmiornic po rozrodzie odpowiada gruczoł wzrokowy, narząd podobny do przysadki mózgowej ssaków. Po usunięciu tego gruczołu samice *Octopus hummelincki* porzucały jaja, wracały do jedzenia i żyły jeszcze miesiącami. Zwykle samica po złożeniu jaj przestaje jeść i słabnie, a gdy młode się wykluwają, już nie żyje.[25]

Źródło: University of Chicago, What causes the octopus death spiral? New study points to changes in cholesterol production , Data publikacji: 2022.05.17, Data odczytu: 2026.10.19

24 Śmierć ośmiornicy wiąże się z cholesterolem

W 2022 r. naukowcy z University of Chicago wykazali, że gruczoł wzrokowy samicy ośmiornicy po rozrodzie uruchamia 3 szlaki zwiększające produkcję hormonów steroidowych. Jeden z nich podnosi poziom 7-dehydrocholesterolu (7-DHC), prekursora cholesterolu, który u ludzi nadmiarze jest toksyczny. Niektóre samice w niewoli okaleczają się i skręcają ramiona. Wyniki opublikowano 12 maja 2022 r. w „Current Biology”.[25]

Źródło: University of Chicago, What causes the octopus death spiral? New study points to changes in cholesterol production , Data publikacji: 2022.05.17, Data odczytu: 2026.10.19

25 Jak długo ośmiornica olbrzymia opiekuje się jajami?

Samica ośmiornicy olbrzymiej (*Enteroctopus dofleini*) składa zapłodnione jaja w postaci sznurów, chowa je w szczelinach skalnych i opiekuje się nimi przez ok. 6 miesięcy, podają materiały edukacyjne MEN. Larwy tego gatunku mają po wykluciu nieco ponad 6 mm długości. Przez nawet 5 miesięcy żywią się planktonem, zanim opadną na dno, według Alaska Wildlife Conservation Center.[3][4]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.20; Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus , Data publikacji: 2024.06.19, Data odczytu: 2026.10.20

26 Jak długo żyje ośmiornica?

Ośmiornica olbrzymia, największy gatunek ośmiornicy, żyje 3–5 lat i osiąga dojrzałość płciową w wieku 2 lat, podaje Alaska Wildlife Conservation Center. Zamieszkuje skalne szczeliny i kałuże płytowe od strefy pływów do głębokości ok. 1490 m. Według materiałów edukacyjnych MEN głowonogi, do których należą ośmiornice, żyją zazwyczaj 2–5 lat.[4][3]

Źródła: Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus , Data publikacji: 2024.06.19, Data odczytu: 2026.10.20; Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.20

Rekordy, głębiny i dawne ośmiornice

27 Ile waży największa ośmiornica?

Ośmiornica olbrzymia to największy gatunek ośmiornicy: dorosłe osobniki mogą ważyć ponad 22 kg, a rozpiętość ich ramion może przekraczać 4,5 m, podaje Alaska Wildlife Conservation Center. Najcięższy odnotowany okaz według tej organizacji ważył ok. 91 kg i miał prawie 6 m rozpiętości. Smithsonian Ocean podaje dla największej odnotowanej ośmiornicy olbrzymiej znacznie więcej: ok. 272 kg i ok. 9 m rozpiętości ramion.[4][26]

Źródła: Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus , Data publikacji: 2024.06.19, Data odczytu: 2026.10.20; Smithsonian Ocean, Revealing the Largest Octopus , Data odczytu: 2026.10.20

28 Na jakiej głębokości żyje najgłębsza ośmiornica?

Najgłębiej zaobserwowaną ośmiornicą jest ośmiornica Dumbo z rodzaju *Grimpoteuthis*, sfilmowana na głębokości 6957 m w Rowie Jawajskim na Oceanie Indyjskim, potwierdza Księga Rekordów Guinnessa. Kamery HD zarejestrowały ją w kwietniu 2019 r. podczas wyprawy Five Deeps Expedition, którą sfinansował Victor Vescovo. Obserwację opisali Alan Jamieson z Newcastle University i Michael Vecchione z National Museum of Natural History w „Marine Biology” 26 maja 2020 r.[27]

Rekord Źródło: Guinness World Records, Deepest octopus , Data odczytu: 2026.10.19

29 Ile jest typów ośmiornic?

Na świecie żyje ponad 150 różnych typów ośmiornic, podaje NOAA Office of Ocean Exploration and Research. Część z nich zamieszkuje głębiny, a część płytkie wody. Większość ośmiornic żyje w ciepłych wodach tropikalnych i subtropikalnych, niektóre na rafach koralowych, ale występują one we wszystkich basenach oceanicznych świata.[28]

Źródło: NOAA Office of Ocean Exploration and Research, Orange Octopus , Data odczytu: 2026.10.19

30 Ośmiornica niebieskopierścieniowa ma 4–6 cm i zabiła co najmniej 3 osoby

Ośmiornice niebieskopierścieniowe mierzą zaledwie 4–6 cm, a ich ramiona 7–10 cm, ale spowodowały śmierć co najmniej 3 osób: 2 w Australii i 1 w Singapurze, podaje Australian Institute of Marine Science. Toksynę, tetrodotoksynę, wytwarzają bakterie żyjące w ich gruczołach ślinowych. Paraliżuje ona ofiarę, bo blokuje przekazywanie sygnałów przez nerwy. Nazwa nie oznacza jednego gatunku, lecz cały rodzaj ośmiornic.[2]

Źródło: Australian Institute of Marine Science (AIMS), Blue ringed octopus , Data odczytu: 2026.10.19

31 Najstarszy krewny ośmiornic miał 10 ramion

Najstarszy znany krewny ośmiornic, Syllipsimopodi bideni, żył ok. 328 mln lat temu i miał 10 ramion, wynika z badania opublikowanego w marcu 2022 r. w „Nature Communications”. Skamieniałość o długości ok. 12 cm pochodzi z formacji Bear Gulch Limestone w Montanie, a w 1988 r. przekazano ją do Royal Ontario Museum w Kanadzie. Odkrycie przesunęło najstarszy zapis kopalny wampiropodów o prawie 82 mln lat.[29][30]

Źródła: Smithsonian Magazine, Ancient 10-Armed Octopus Relative Named for Joe Biden , Data publikacji: 2022.03.09, Data odczytu: 2026.10.19; CNN (KRDO), Oldest known octopus relative lived 328 million years ago and had 10 arms , Data publikacji: 2022.03.08, Data odczytu: 2026.10.19

Ośmiornice, ludzie i gospodarka

32 Ośmiornica Paul trafnie wytypowała 8 wyników mundialu

Ośmiornica Paul z akwarium Sea Life w Oberhausen w Niemczech trafnie wskazała wyniki wszystkich 7 meczów reprezentacji Niemiec na mistrzostwach świata w piłce nożnej w 2010 r. Poprawnie wytypowała też rozstrzygnięcie finału, w którym Hiszpania grała z Holandią. Paul zmarł w swoim zbiorniku w październiku 2010 r. w wieku 2,5 roku, który Associated Press określiła jako starość u ośmiornic.[31][32]

Źródła: Associated Press (Bangor Daily News), Octopus that predicted World Cup results dies , Data publikacji: 2010.10.26, Data odczytu: 2026.10.19; Practical Fishkeeping, Paul the World Cup octopus dies , Data publikacji: 2010.10.27, Data odczytu: 2026.10.19

33 Który kraj łowi najwięcej ośmiornic?

Największym producentem ośmiornic na świecie są Chiny, które w 2021 r. złowiły 106 300 t, czyli 28% światowych połowów, podaje FAO GLOBEFISH. Do ważnych producentów należą też Maroko, Meksyk i Mauretania. Z tych danych wynika, że światowe połowy ośmiornic wyniosły w 2021 r. ok. 380 tys. t.[33]

Źródło: FAO GLOBEFISH, Cephalopods – Tighter supplies and rising prices , Data publikacji: 2023.04.27, Data odczytu: 2026.10.19

34 Skąd pochodzą ośmiornice na talerzach?

Największym eksporterem ośmiornic w 2020 r. było Maroko, które sprzedało za granicę 50 943 t o wartości 438 mln USD, podaje FAO. Kolejna na liście była Mauretania z eksportem 36 419 t o wartości 253 mln USD. Według Smithsonian Magazine większość ośmiornic, które jemy, pochodzi właśnie z Afryki Północnej i Zachodniej.[33][1]

Źródła: FAO GLOBEFISH, Cephalopods – Tighter supplies and rising prices , Data publikacji: 2023.04.27, Data odczytu: 2026.10.19; Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19

35 Który kraj sprowadza najwięcej ośmiornic?

Największym importerem ośmiornic w 2020 r. była Korea Południowa, która sprowadziła 72 294 t, podaje FAO. Japonia w 2016 r. kupiła za granicą 56 534 t ośmiornic, w 2020 r. 44 873 t, a w 2021 r. już tylko 33 740 t. W 2022 r. japoński import znów wzrósł, do 38 333 t, a największym dostawcą były Chiny z 9674 t.[33]

Źródło: FAO GLOBEFISH, Cephalopods – Tighter supplies and rising prices , Data publikacji: 2023.04.27, Data odczytu: 2026.10.19

Ośmiornice w liczbach

Parametr | Wartość

Liczba serc | 3

Liczba neuronów | ponad 500 mln (ponad 2/3 w ramionach i ciele)

Najdłuższe wysiadki jaj (*Graneledone boreopacifica*) | 53 miesiące

Najgłębsza obserwacja (ośmiornica Dumbo) | 6957 m

Wielkość genomu *Octopus bimaculoides* | ok. 2,7 mld par zasad

Geny kodujące białka | ponad 33 tys.

Ośmiornice naliczone w Octopus Garden | ponad 6000

Najstarszy krewny ośmiornic (*Syllipsimopodi bideni*) | ok. 328 mln lat temu

Półowy ośmiornic w Chinach (2021) | 106 300 t (28% światowych)

Eksport ośmiornic z Maroka (2020) | 50 943 t

Źródła danych: Smithsonian Magazine, OIST, PLOS ONE (Robison i in. 2014), Guinness World Records, University of Chicago, NPR, CNN, FAO GLOBEFISH. Stan na 20 października 2026 r.

Mity i fakty o ośmiornicach

CZĘŚCIOWO PRAWDA

„Ośmiornica ma 9 mózgów”

Ponad 2/3 neuronów ośmiornicy leży w ramionach i ciele, dlatego część naukowców mówi o 9 mózgach. Badanie OIST z 2020 r. pokazało jednak, że mózg centralny korzysta z informacji z ramion, dlatego autorzy odchodzą od opisu ośmiornicy jako zwierzęcia z 9 mózgami.[5]

Źródło: Okinawa Institute of Science and Technology, Do octopuses' arms have a mind of their own? , Data publikacji: 2020.10.29, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Poprawna angielska liczba mnoga od „octopus” to „octopi””

Słowo pochodzi z greki (oktopus, „osiem stóp”), a nie z łaciny, więc poprawna forma to „octopuses”. [1]

Źródło: Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood , Data publikacji: 2013.10.31, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Ośmiornica ma czerwoną krew, tak jak człowiek”

Barwnikiem oddechowym głowonogów jest hemocyjanina zawierająca miedź, która nadaje krwi niebieską barwę. [3]

Źródło: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

„Ośmiornice żyją kilkadziesiąt lat”

Głowonogi żyją zazwyczaj 2–5 lat, a największa z ośmiornic, ośmiornica olbrzymia, 3–5 lat i ginie wkrótce po rozrodzie. [3][4]

Źródła: Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów , Data odczytu: 2026.10.20; Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus , Data publikacji: 2024.06.19, Data odczytu: 2026.10.20

FAŁSZ

„Ośmiornice nie używają narzędzi”

Badacze z Museum Victoria obserwowali w Indonezji ośmiornice, które noszą połówki skorup kokosów i składają z nich kryjówkę. Wyniki z 2009 r. opisano jako obronne używanie narzędzi. [9][10]

Źródła: Komisja Europejska (CORDIS), Study reveals use of tools by octopuses , Data publikacji: 2009.12.15, Data odczytu: 2026.10.20; ScienceDaily, komunikat Cell Press (Finn J.K., Tregenza T., Norman M.D., Defensive tool use in a coconut-carrying octopus, Current Biology, 2009, DOI 10.1016/j.cub.2009.10.052) , Data publikacji: 2009.12.15, Data odczytu: 2026.10.20

Źródła

1. Smithsonian Magazine, Ten Wild Facts About Octopuses: They Have Three Hearts, Big Brains and Blue Blood. Adres: <https://www.smithsonianmag.com/science-nature/ten-wild-facts-about-octopuses-they-have-three-hearts-big-brains-and-blue-blood-7625828/>. Data publikacji: 2013.10.31. Data odczytu: 2026.10.19.
2. Australian Institute of Marine Science (AIMS), Blue ringed octopus. Adres: <https://aims.gov.au/docs/projectnet/blue-ringed-octopus.html>. Data odczytu: 2026.10.19.
3. Zintegrowana Platforma Edukacyjna (MEN), Progresywne cechy budowy i biologii głowonogów. Adres: <https://zpe.gov.pl/a/DZ677qzNG>. Data odczytu: 2026.10.19.
4. Alaska Wildlife Conservation Center, Giant Pacific Octopus. Adres: <https://www.akwildlife.org/speciesspotlights/giantpacificoctopus>. Data publikacji: 2024.06.19. Data odczytu: 2026.10.20.
5. Okinawa Institute of Science and Technology, Do octopuses' arms have a mind of their own?. Adres: <https://www.oist.jp/node/35601>. Data publikacji: 2020.10.29. Data odczytu: 2026.10.20.
6. Science News Explores, Touching allows octopuses to pre-taste their food. Adres:

- <https://www.snexplores.org/article/octopus-touch-arms-suckers-taste-food>. Data publikacji: 2021.01.04. Data odczytu: 2026.10.20.
7. University of California, Santa Barbara, Seeing Without Eyes. Adres: <https://news.ucsb.edu/print/pdf/node/15408>. Data publikacji: 2015.05.20. Data odczytu: 2026.10.20.
8. Science News, How octopuses 'taste' things by touching. Adres: <https://www.sciencenews.org/?p=3092678>. Data publikacji: 2020.10.29. Data odczytu: 2026.10.19.
9. Komisja Europejska (CORDIS), Study reveals use of tools by octopuses. Adres: <https://www.cordis.europa.eu/article/id/31586-study-reveals-use-of-tools-by-octopuses>. Data publikacji: 2009.12.15. Data odczytu: 2026.10.19.
10. ScienceDaily, komunikat Cell Press (Finn J.K., Tregenza T., Norman M.D., Defensive tool use in a coconut-carrying octopus, Current Biology, 2009, DOI 10.1016/j.cub.2009.10.052). Adres: <https://sciencedaily.com/releases/2009/12/091214121953.htm>. Data publikacji: 2009.12.15. Data odczytu: 2026.10.19.
11. University of Sydney, Octopuses witnessed hurling silt, shells and algae. Adres: <https://www.sydney.edu.au/news-opinion/news/2022/11/10/octopuses-witnessed-hurling-silt-shells-and-algae.html>. Data publikacji: 2022.11.10. Data odczytu: 2026.10.19.
12. Sci.News, Octopuses Witnessed Throwing Silt, Shells and Algae around Themselves and at Each Other. Adres: <https://www.sci.news/biology/debris-throwing-octopuses-11382.html>. Data publikacji: 2022.11.10. Data odczytu: 2026.10.19.
13. Technology Networks (Cell Press), Octopuses Change Color When Switching Between Sleep States (DOI 10.1016/j.isci.2021.102223). Adres: <https://www.technologynetworks.com/neuroscience/news/octopuses-change-color-when-switching-between-sleep-state-s-347093>. Data odczytu: 2026.10.19.
14. Popular Science, Octopus change color as they shift between sleep phases. Adres: <https://www.popsci.com/environment/octopus-sleep-color-change/>. Data publikacji: 2021.03.26. Data odczytu: 2026.10.19.
15. London School of Economics and Political Science, Octopuses, crabs and lobsters to be recognised as sentient beings under UK law following LSE report findings. Adres: <https://www.lse.ac.uk/News/Latest-news-from-LSE/2021/k-November-21/Octopuses-crabs-and-lobsters-welfare-protection>. Data publikacji: 2021.11.19. Data odczytu: 2026.10.20.
16. Times of San Diego, Newsom Signs Octopus Farming Ban into Law AKA 'OCTO Act'. Adres: <https://timesofsandiego.com/politics/2024/09/30/newsom-signs-octopus-farming-ban-into-law-aka-octo-act/>. Data publikacji: 2024.09.30. Data odczytu: 2026.10.20.
17. CalMatters, What's California going to ban now? Farmed octopus sales. Adres: <https://calmatters.org/politics/capitol/2024/08/california-octopus-farming-ban/>. Data publikacji: 2024.08.16. Data odczytu: 2026.10.20.
18. University of Chicago, Landmark sequencing of octopus genome shows basis for intelligence, camouflage. Adres: <https://news.uchicago.edu/article/2015/08/13/landmark-sequencing-octopus-genome-shows-basis-intelligence-camouflage>. Data publikacji: 2015.08.13. Data odczytu: 2026.10.20.
19. University of Chicago, 'Smart' cephalopods adapt by editing genetic code, but sacrifice ability to evolve. Adres: <https://news.uchicago.edu/story/smart-cephalopods-adapt-editing-genetic-code-sacrifice-ability-evolve>. Data publikacji: 2017.04.07. Data odczytu: 2026.10.20.
20. Liscovitch-Brauer N. i in., Trade-off between transcriptome plasticity and genome evolution in cephalopods. Wydawca: Cell. Wydanie: 2017. Adres: <https://doi.org/10.1016/j.cell.2017.03.025>. Data odczytu: 2026.10.20.
21. Robison B., Seibel B., Drazen J., Deep-Sea Octopus (Graneledone boreopacifica) Conducts the Longest-Known Egg-Brooding Period of Any Animal. Wydawca: PLoS ONE. Wydanie: t. 9, nr 7, 2014. Strony: e103437. Adres: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0103437>. Data odczytu: 2026.10.19.
22. National Geographic, Octopus cares for her eggs for 53 months, then dies. Adres:

<https://www.nationalgeographic.com/science/article/octopus-cares-for-her-eggs-for-53-months-then-dies>. Data publikacji: 2014.07.30. Data odczytu: 2026.10.19.

23. NPR (Georgia Public Broadcasting), Here's why 6,000 octopuses be under the sea at Octopus Garden. Adres: <https://www.gpb.org/news/2023/08/23/heres-why-6000-octopuses-be-under-the-sea-at-octopus-garden>. Data publikacji: 2023.08.23. Data odczytu: 2026.10.19.

24. University of Alaska Fairbanks, Researchers discover deep-sea springs fuel octopus breeding grounds. Adres: <https://www.uaf.edu/news/archives/2024/researchers-discover-deep-sea-springs-fuel-octopus-breeding-grounds.php>. Data publikacji: 2023.08.23. Data odczytu: 2026.10.19.

25. University of Chicago, What causes the octopus death spiral? New study points to changes in cholesterol production. Adres: <https://news.uchicago.edu/story/what-causes-octopus-death-spiral-new-study-points-changes-cholesterol-production>. Data publikacji: 2022.05.17. Data odczytu: 2026.10.19.

26. Smithsonian Ocean, Revealing the Largest Octopus. Adres: <https://ocean.si.edu/node/109146>. Data odczytu: 2026.10.20.

27. Guinness World Records, Deepest octopus. Adres: <https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/83167-deepest-octopus>. Data odczytu: 2026.10.19.

28. NOAA Office of Ocean Exploration and Research, Orange Octopus. Adres: <https://oceanexplorer.noaa.gov/forfun/octopusfriday/media/ex1202-0406.html>. Data odczytu: 2026.10.19.

29. Smithsonian Magazine, Ancient 10-Armed Octopus Relative Named for Joe Biden. Adres: <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/ancient-10-armed-octopus-relative-named-for-joe-biden-180979698/>. Data publikacji: 2022.03.09. Data odczytu: 2026.10.19.

30. CNN (KRDO), Oldest known octopus relative lived 328 million years ago and had 10 arms. Adres: <https://krdo.com/news/national-world/cnn-world/2022/03/08/oldest-known-octopus-relative-lived-328-million-years-ago-and-had-10-arms/>. Data publikacji: 2022.03.08. Data odczytu: 2026.10.19.

31. Associated Press (Bangor Daily News), Octopus that predicted World Cup results dies. Adres: <https://www.bangordailynews.com/2010/10/26/sports/octopus-that-predicted-world-cup-results-dies/>. Data publikacji: 2010.10.26. Data odczytu: 2026.10.19.

32. Practical Fishkeeping, Paul the World Cup octopus dies. Adres: <https://www.practicalfishkeeping.co.uk/fishkeeping-news/paul-the-world-cup-octopus-dies/>. Data publikacji: 2010.10.27. Data odczytu: 2026.10.19.

33. FAO GLOBEFISH, Cephalopods - Tighter supplies and rising prices. Adres: <https://www.fao.org/in-action/globefish/news-events/news/news-detail/Cephalopods---Tighter-supplies-and-rising-prices/en>. Data publikacji: 2023.04.27. Data odczytu: 2026.10.19.